

Un moment crucial, un futur per guanyar

Joan Carles Ollé Favaró

Notari de Barcelona i Degà del Col·legi de Notaris de Catalunya

Vicepresident del Consell General del Notariat

Coordinador de l'XIè Congrés Notarial Espanyol commemoratiu del 150 Aniversari de la Llei del Notariat

Un nou temps. Avui hem de fer un balanç francament positiu de la **Llei Orgànica del Notariat del 1862**, que va donar llum al Notariat modern i que ha regit amb èxit, sense grans canvis, els destins de la professió durant un segle i mig i sota models de govern, i fins i tot d'Estat, tan diversos com la monarquia secular d'Isabel II, dues repúbliques, dues dictadures i dues restauracions monàrquiques, l'última encarnada per la monarquia constitucional de Joan Carles I i la vigent Constitució del 1978.

El pas del temps tot ho canvia, i sens dubte caldrà dur a terme alguna revisió que demanen els nous temps, però el gran homenatge que els notaris retrem enguany a la nostra Llei és merescut amb escreix. El lema dels actes commemoratius organitzats en ocasió del 150 Aniversari de la Llei del Notariat diu que la professió de Notari és una professió de futur. I, certament, no crec que ens equivoquem els que pensem així, perquè la

funció notarial continua essent substancialment útil i beneficiosa per a la societat espanyola per la seguretat jurídica que aporta als actes i negocis jurídics, tot reduït a mínims la litigiositat a un cost raonable.

Aquesta primera dècada del segle —i del mil·lenni— ha posat en crisi i ha transformat el sistema econòmic internacional que va sorgir després de la Segona Guerra Mundial. La globalització i mundialització dels mercats, els moviments migratoris a escala planetària o la revolució tecnològica, entre altres factors nous, han accelerat canvis socials, econòmics i legislatius de gran magnitud, impensables fa tan sols uns quants anys. En un moviment característic de qualsevol canvi d'època, aquests canvis, múltiples i vertiginosos, inevitablement han provocat l'aparició de crisis sistèmiques i viceversa. És a dir, **els canvis accelerats posen en crisi el vell statu quo i, alhora, la crisi obliga**

que tothom —ciutadans, empreses i professionals— canviï i es reinventi.

En aquest **nou escenari**, la importància d'un bon sistema de justícia preventiva, de seguretat jurídica, com la que encarna **la figura del Notari, continua essent decisiva, i és més central que mai**. El correcte funcionament dels mercats exigeix l'eficaç desenvolupament de les relacions jurídiques, raó per la qual resulta decisiva la intervenció d'un funcionari públic amb alta preparació tècnica que garanteixi que aquestes només de manera molt excepcional puguin ser discutides. **La necessitat de seguretat jurídica avui augmenta encara més a causa de la rapidesa amb què es realitzen els negocis i de llur complexitat jurídica**, que deriva de la internacionalització de les relacions jurídiques.

Curiosament, en el 150 Aniversari de la Llei del Notariat, que va significar l'essència de la fe pública judicial i extrajudi-

cial, observem que **la societat demanda que el Notari recuperi moltes funcions**, no estrictament contencioses, que havia exercit des de temps immemorials fins al segle XIX. Precisament les característiques del Notari com a funcionari públic que exerceix en règim de professional liberal subjecte a un aranzel el converteixen en una persona **ideal per a un moment com l'actual, en què l'Estat no pot abdicar en cap cas de la seva obligació de garantir la seguretat jurídica als seus ciutadans i, alhora, té la necessitat imperiosa d'empetir l'estructura econòmica de l'Administració.**

El Notariat, que sempre s'ha mantingut fidel als principis essencials de la funció, ha sabut durant totes aquestes dècades adaptar-se als canvis i a l'evolució de la societat. El complex moment actual imposa uns reptes de gran envergadura, als quals la corporació sabrà donar un cop més la resposta adequada. Els reptes comporten risc, però també són oportunitats per avançar i millorar.

Una aproximació al passat recent. Sense anar més lluny, des de l'inici del segle, i vist amb una certa perspectiva, la corporació notarial ha aconseguit dues fites **d'envergadura considerable**: va saber **conduir amb èxit la fusió i absorció**

de funcions de l'antic cos de corredors de comerç, en un procés d'unificació de la fe pública extrajudicial que inicialment no estava exempt de dificultats i, sobretot, en aquests anys, els notaris **hem consumat el «salt tecnològic»**, amb un sistema molt avançat i integrat de les tres mil notaries, fet que el situa en l'avantguarda dels operadors jurídics i econòmics.

La necessitat de seguretat jurídica avui augmenta encara més a causa de la rapidesa amb què es realitzen els negocis i de llur complexitat jurídica

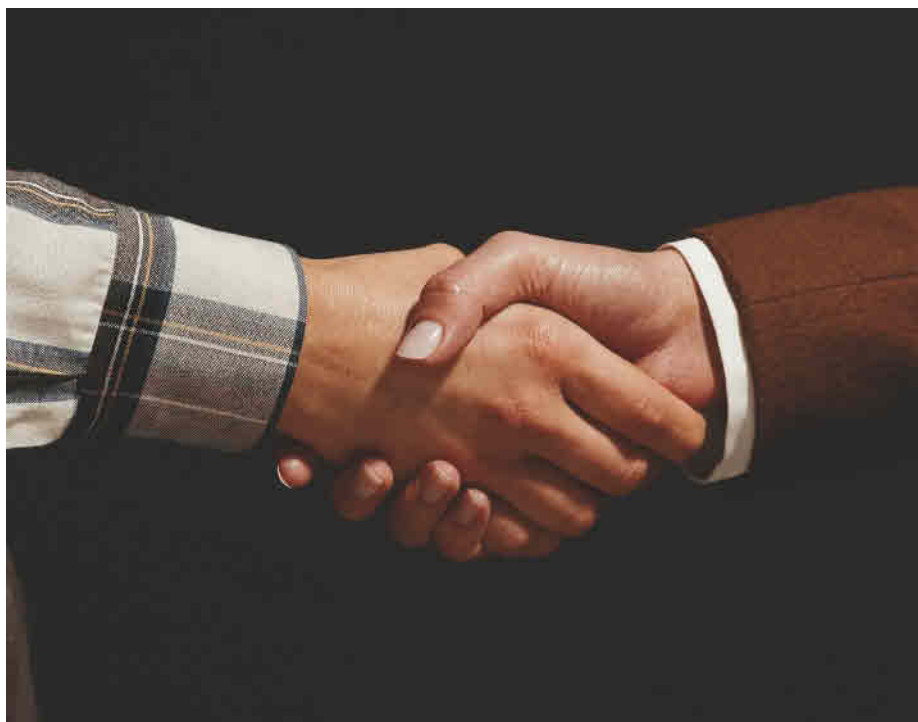
Altres anàlisis d'aquest últim període donen un resultat més ambivalent, menys satisfactori: si bé és cert que s'han produït alguns avenços legals en el reforç de la funció —sobretot amb la Llei 24/2001—, també és cert que hi ha hagut retrocessos importants, com l'article 143 RN, que va ser introduït per la reforma d'aquest operada en virtut del RD 45/2007, de 19 de gener, o l'anul·lació a través de la sentència del Tribunal Suprem de 20 de maig del 2008 de diversos articles introduïts per aquesta última norma, especialment l'ar-

ticle 145 RN, que regulava el control de legalitat notarial, cosa que va suposar un cop dur per a la corporació, que encara avui no se'n sap avenir del tot.

La línia que s'ha seguit durant tot aquest temps —i, especialment, en el període 2005-2011— **d'estreta col·laboració amb l'Administració** i assumptió de creixents obligacions d'informació per part dels notaris, en principi positiva, perquè és favorable als interessos generals i perquè reforça segons com la posició del Notari i de l'escriptura, amb tot, ha suposat un gran esforç econòmic i de mitjans tant per part de la corporació com dels notaris individualment, que després han vist com des del Govern —l'anterior— aquest esforç no només no era tingut en especial consideració, sinó que s'acabava traduint en constants iniciatives legislatives de laminar l'aranzel i fins i tot d'eliminar l'escriptura pública en determinats àmbits, encara que aquestes últimes finalment no arribessin a prosperar en la majoria dels casos.

Tot i així, **el pitjor d'aquests últims anys ha estat el conflicte constant amb el cos de registradors i la pronunciada divisió interna que hem viscut.** Si hi sumem el progressiu deteriorament de la imatge pública del Notari com a conseqüència d'aquests i d'altres factors i, sobretot, la difícilíssima situació econòmica de les notaries, sense que s'hagin apreciat solucions o alternatives, es comprèn fàcilment la necessitat d'iniciar una nova etapa i d'intentar sortir del carreró sense sortida on ens trobem. En un altre moment he analitzat més detalladament aquest difícil escenari —«Diari notarial d'un temps convuls (2009-2010)», *La Notaria*, núm. 2/2010. En definitiva, la crisi que va patir en aquell moment la corporació i que ja es gestava des de feia anys, no es pot descontextualitzar de la situació general de crisi, transformació i canvi que viu la societat espanyola.

Una nova política corporativa. Tal com estan les coses, si partim de reflexions similars, l'equip de Govern que va assumir les responsabilitats corporatives l'agost del 2011 va entendre que, sense cap mena de ruptura, partint d'una **continuitat en les grans línies de fons de la política corporativa dels últims anys**, sí que era necessari introduir **diversos canvis en una sèrie d'aspectes en la gestió**,

i es preveia a més que el nou cicle polític que havia d'arribar ens plantejaria nous reptes i noves opcions. No és cap secret que el primer objectiu va ser superar l'etapa de gran inestabilitat precedent i recuperar la perduda unitat interna. No seria exacte dir que aquest problema ja està definitivament solucionat, però és alhora indiscutible que **tots junts, pas a pas, estem avançant en la línia del diàleg i del consens**. La unitat és el presupòsit previ i fonamental per poder atènyer tots els altres objectius.

En el context de greu crisi econòmica que colpeix la societat espanyola i en el trànsit del final del govern socialista de José Luis Rodríguez Zapatero i l'inici del govern popular presidit per Mariano Rajoy, el Consell General del Notariat ha estat treballant aquest primer any en una gran diversitat de línies d'actuació. A continuació detallaré les que considero prioritàries.

1. Noves tecnologies i col·laboració amb l'Administració

Manteniment de la línia de col·laboració amb l'Administració i impuls dels projectes tecnològics que impliquin un reforç de la funció i que introdueixin una reflexió i distància crítica més pronunciades respecte dels altres.

L'únic conveni de col·laboració subscrit en aquest període es va formalitzar el 19 de desembre amb la Fiscalia Antidroga. Està previst signar-ne un altre pròximament amb la Comissió Nacional del Mercat de Valors. Tots dos estaven consensuats i compromesos des de feia temps. La gran aposta, tanmateix, des del gran impuls de la secció que dirigeix César Belda, a més de mantenir, potenciar i valorar el conjunt del projecte tecnològic del Notariat, rau en **el disseny de propostes que puguin ser útils per a la societat i que redundin en una centralitat més accentuada de l'oficina notarial**. Com a exemple, es pot esmentar la possibilitat de la **postil·la electrònica notarial** prevista al RD 1497/2011, de 24 d'octubre —que rectifica, amb alguna influència del Consell General del Notariat, el criteri restrictiu en aquest sentit de l'OM 1207/2011, de 4 de maig—, i el seu corol·lari natural, el Registre Notarial de Postil·les, des del qual nodrir el Registre Electrò-

nic de Postil·les del Ministeri de Justícia, creat a la norma esmentada. Altres projectes valuosos, com el d'una **base de dades de titular real o la recuperació**, amb la deguda plasmació legal, **del malaguanyat registre de poders revocats**, anirien en una direcció molt semblant. A banda d'altres iniciatives de gran envergadura, com el **futur programa únic de gestió**, ja molt avançat, o la **redefinició d'una gestoria del Notariat** que millori l'actual formulació de Serfides, SL, la qual cosa seria un avenç formidable. En aquest mateix número hi ha un excel·lent article del company Miguel Roca Bermúdez de Castro que il·lustra molt gràficament les grans potencialitats de tota aquesta línia d'actuació.

2. Defensa de la funció i control de legalitat

Defensa de la funció en tots els àmbits, tot reivindicant el control de legalitat notarial i divulgant amb força la importància i els avantatges per a la societat de la intervenció del Notari i, en general, de tenir un bon sistema de seguretat jurídica com el nostre.

La defensa de la funció notarial no només ha de ser reactiva davant d'una eventual agressió, sinó **sobretot proactiva**, i reforçar la intervenció del Notari i la presència de l'escriptura pública, amb tots els seus atributs i efectes, des de molt diversos àmbits i amb diferents actuacions. Sense renunciar de cap de les maneres a la primera línia d'actuació, que s'ha de reservar per a situacions molt concretes i específiques, l'acció de govern lògicament s'ha centrat en la segona. En aquest sentit, cal esmentar dos èxits importants en el **reconeixement del control de legalitat notarial**, concretament, l'article 30 de l'Ordre EHA 2899/2011, de 28 d'octubre, de transparència i protecció del client de serveis financers, i l'article 25 del RDL 5/2012, de 2 de març, de mediació en afers civils i mercantils. Sense perjudici d'això, el Consell General del Notariat continuarà reivindicant la peremptòria necessitat d'un reconeixement legal, amb caràcter general, clar i terminant, del control de legalitat notarial. D'altra banda, s'ha impulsat el **Cicle de conferències sobre creixement econòmic i seguretat jurídica**, inaugurat pel ministre de Justícia el propassat 15 d'abril, amb po-

nents del màxim nivell institucional, amb la finalitat de posar en valor davant de la societat i els mitjans la importància de disposar d'un bon sistema de seguretat jurídica com el nostre per a la recuperació econòmica d'un país i la necessitat que les reformes estructurals que el context econòmic exigeix es facin sense pèrdua d'aquesta seguretat jurídica. En definitiva, es tracta de destacar i divulgar que, en una situació de crisi econòmica, la seguretat jurídica és més important que mai.

3. Sostenibilitat econòmica de les notaries

Posar sobre la taula, amb decisió i per primer cop des de l'inici de la crisi econòmica, el greu problema de la sostenibilitat dels despatxos notarians i la necessitat de posar-hi remei urgentment, que passa bàsicament per una revisió de l'aranzel i la demarcació, a més d'introduir criteris d'austeritat presupostària en tots els ordres corporatius.

El progressiu deteriorament de la imatge pública del Notari i la difícilíssima situació econòmica de les notaries ens porten a iniciar una nova etapa i a intentar sortir de l'atzucac on ens trobem

En aquests moments es tracta del **problema principal** que té la corporació i que necessita una solució urgent. La crisi econòmica, unida a la **desafortunada demarcació del 2007** —que, en un context de prosperitat econòmica artificial, va crear més de dues-centes places, la majoria innecessàries—, **sumada a un aranzel de l'any 1989** que no només no ha estat actualitzat des que es va aprovar, sinó **que ha estat objecte de prop de setanta rebaixes aranzelàries**, condueix dia rere dia els despatxos notarians a una situació de creixent insostenibilitat que posa en perill la viabilitat de tota l'estructura que finança l'aranzel i que —no ho oblidem— està integrada, a més dels tres mil notaris, per prop de disset mil treballadors i sufraga la custòdia del protocol, tot això sense cap mena de cost per als Pressupostos Generals de l'Estat. **Els notaris estem fent un gran esforç, però ja hem arribat al límit** i, al final, se

n'acabarà ressentint la qualitat del servei públic notarial.

L'actual Comissió Permanent està desenvolupant una molt intensa agenda institucional, de manera especial amb els responsables dels ministeris de Justícia i Economia, a qui entre altres qüestions corporatives, s'ha traslladat la prioritat i peremptorietat de donar solució a aquest greu i nuclear problema.

4. Democràcia interna

Potenciar al màxim la transparència, la informació i, en general, la democràcia interna, tant entre els degans al si del Consell com entre el conjunt dels notaris, i incrementar tot el que fa referència a la comunicació interna.

Pel que fa al Consell, **s'ha reforçat el control del Ple sobre les seccions**, i s'ha posat, com a criteri general, un degà al capdavant i s'han residenciat totes les decisions en aquest òrgan, en el qual rau la legitimitat democràtica de la corporació. S'ha fet així el nomenament de la degana de Castella-la Manxa com a delegada d'Assumptes Internacionals o la designació del degà de València com a conseller delegat d'ANCERT, SL i SERFIDES, SL. A més, tot recollint una estesa reivindicació, **l'aprovació de comptes i tarifes i totes les decisions rellevants d'aquestes societats han passat a adoptar-se al Ple**. En un sentit semblant, en un acord del Ple de 24 de març del 2012, es van fixar els **criteris relatius a l'abast objectiu de l'obligació d'identificar el titular real** prevista a l'article 4 de la Llei 10/2010, que haurà de desenvolupar tècnicament amb posterioritat l'Òrgan Centralitzat de Prevenció (OCP) mitjançant la corresponent Comunicació, i revisar, així, el criteri corporatiu anterior, que feia descansar en aquest últim organisme la fixació dels criteris substantius, segons la Comunicació 3/2010. D'altra banda, **s'ha avançat en la millora de la comunicació interna** amb la creació del *Butlletí Informatiu Notariat al Dia* de la Comissió Permanent, que mensualment comunica a tots els notaris els assumptes d'interès i actualitat corporativa. També hi ha una ressenya al SIC corporatiu dels acords del Ple del Consell molt pocs dies després que s'adoptessin. Així mateix, hi ha hagut més freqüència de les notes informatives i comunicacions del Consell, que especialment fixaven cri-

teris sobre qüestions jurídiques controvertides.

Ara bé, la decisió de més rellevància adoptada en aquest àmbit ha estat la **creació de la comissió** —i posterior debat al Ple— **encarregada d'estudiar la reforma del Reglament Notarial** quant a l'organització corporativa, una qüestió reivindicada des de diversos sectors notariais. En el moment que es publica aquest article, encara no ha finalitzat aquest procés intern clau d'anàlisi i estudi. Particularment, des de fa uns quants anys, m'he manifestat públicament diverses vegades favorablement a l'elecció per sufragi universal del president i la Comissió Permanent, perquè aquest és el sistema més purament democràtic i el que evitarà amb més garanties que es reproduïxin en el futur les divisions internes que s'han produït recentment. Això no obstant, el Notariat té tantes prioritats i tan importants i urgents en aquest moment que, si no hi ha una majoria clara i àmplia sobre la qüestió al si del Consell, serà aconsellable o bé seguir un cert gradualisme, o bé ajornar la decisió per al proper Consell General del Notariat, que s'ha de constituir el 2013. Cal evitar costis el que costis dividir la corporació a causa d'aquesta qüestió que, tot i que és molt rellevant, no és ara mateix la prioritat més urgent. No ens ho podem permetre.

5. Sistema de seguretat jurídica preventiva

Defensa i aposta per la validesa i la vigència del nostre sistema de seguretat jurídica preventiva, sens dubte un dels millors dels països del nostre entorn, basat en la complementarietat, i no en la duplicitat, de les funcions notarial i registral.

Les desavinences passades entre totes dues corporacions —que han tingut un cost enorme— en algun moment ens poden haver fet perdre de vista l'**excel·lència del nostre sistema de seguretat jurídica preventiva**, que ha respost perfectament a les patologies juridicoeconòmiques, tant en una situació d'eufòria econòmica com de greu crisi econòmica com l'actual. A Espanya, són impensables les carències i errors del sistema anglosaxó, que es van fer evidents amb el greu problema de les hipoteques *subprime*. Partint d'aquestes consideracions, el Con-

sell ha apostat, en aquesta etapa, des del diàleg, per la potenciació d'un sistema que s'ha mostrat eficaç per l'interès general, la qual cosa no és incompatible, ans al contrari, amb la ferma i fins i tot acèrrima defensa de la funció, de l'escriptura pública i del control de legalitat notarial.

6. Noves competències

Treballar en l'assumpció de noves competències per als notaris com una de les grans apostes de futur de la professió, sobretot en l'àmbit de la solució alternativa de conflictes: jurisdicció voluntària, arbitratge i mediació.

La modernització de la justícia a Espanya té com un dels objectius primordials l'agilitació dels procediments en benefici dels ciutadans. Una justícia més ràpida és també més justa. Els notaris, en tant que funcionaris públics que som, a més de professionals del dret, degudament seleccionats per l'Estat en un sistema d'oposicions molt rigorós que ens atorga una preparació tècnica similar a la dels jutges, podem tenir un paper clau en aquest camp en benefici de l'interès general. A més, no ens en descuidem, **els notaris podem oferir un servei molt bo, àgil i proper** a la societat en aquests nous àmbits, perquè les tres mil notaries que estan integrades en un únic sistema tecnològic també estan repartides coherentment per tot el territori, amb presència fins i tot en poblacions molt petites.

Els notaris estem fent un gran esforç, però ja hem arribat al límit i, al final, se n'acabarà ressentint la qualitat del servei públic notarial

En aquest sentit, l'article 5 de la **Llei 11/2011**, de 20 de maig, de reforma de la Llei 60/2003, de 23 de desembre, **d'arbitratge**, que va modificar l'article 15.1 d'aquesta última, va suposar una novetat important perquè va permetre que «un jurista» —i no només un advocat en exercici, tal com deia el text primitiu—, i, per tant, entre aquests, un Notari, pogués exercir d'àrbitre de dret. Ens consta que molts companys ja han estat sol·licitats per a aquestes tasques. Per cert, cal dir que aquest canvi legislatiu va ser impulsat des

del Tribunal Arbitral de Barcelona, en què el Col·legi Notarial de Catalunya ostenta la vicepresidència. Més recentment, el **RDL 5/2012, de mediació en assumptes civils i mercantils, de 2 de març**, que hem esmentat abans, situa el Notari en una posició central perquè estableix, a l'article 23, que si les parts volen que l'acord de **mediació** sigui títol executiu, caldrà elevar-lo a escriptura pública, i en els articles 25 i 28 es determina que el Notari ha de vetllar perquè l'acord de mediació no sigui contrari al dret, i si ho fos, no es podria executar. És a dir, es tracta de l'exercici del control de legalitat notarial que esmentàvem més amunt. A més, evidentment, el Notari també pot ser mediador i amb tota seguretat serà un bon mediador, perquè mediar, prevenir el conflicte, és el que hem fet des de sempre. En definitiva, s'estan aconseguint **avenços molt importants per a la professió notarial en el camp de la solució alternativa de conflictes. De totes maneres, l'aposta més important del Notariat en atribució de noves competències és la futura Llei de Jurisdicció Voluntària** que el ministre de Justícia, Alberto Ruiz Gallardón, ha anunciat com una de les prioritats del seu mandat. Per totes les raons que hem exposat abans, entre altres, **el Notari pot suplir amb eficàcia el jutge en els casos en què no hi hagi pròpiament controvèrsia** i que es consideri oportú extreure de l'àmbit judicial. S'ha parlat principalment de matrimoni i divorci de mutu acord, sense fills menors, perquè són matèries d'un gran impacte social, però en un plantejament més general que sens dubte farà la Llei són moltes les matèries en què, **en l'àmbit del dret de família, obligacions, successions o mercantil, el Notari pot contribuir a fer una justícia més àgil i moderna.**

7. Funció social del Notari i protecció del consumidor

Destacar i potenciar la funció social dels notaris i reforçar tots els aspectes relatius a la protecció del consumidor.

El Notari està al servei del conjunt de la societat: la seva intervenció en els negocis jurídics suposa una garantia per al comú dels ciutadans per la **seguretat jurídica** que aporta. Però no només això, perquè la seva **independència i imparcialitat, el control de legalitat que realitza, el consentiment informat i**

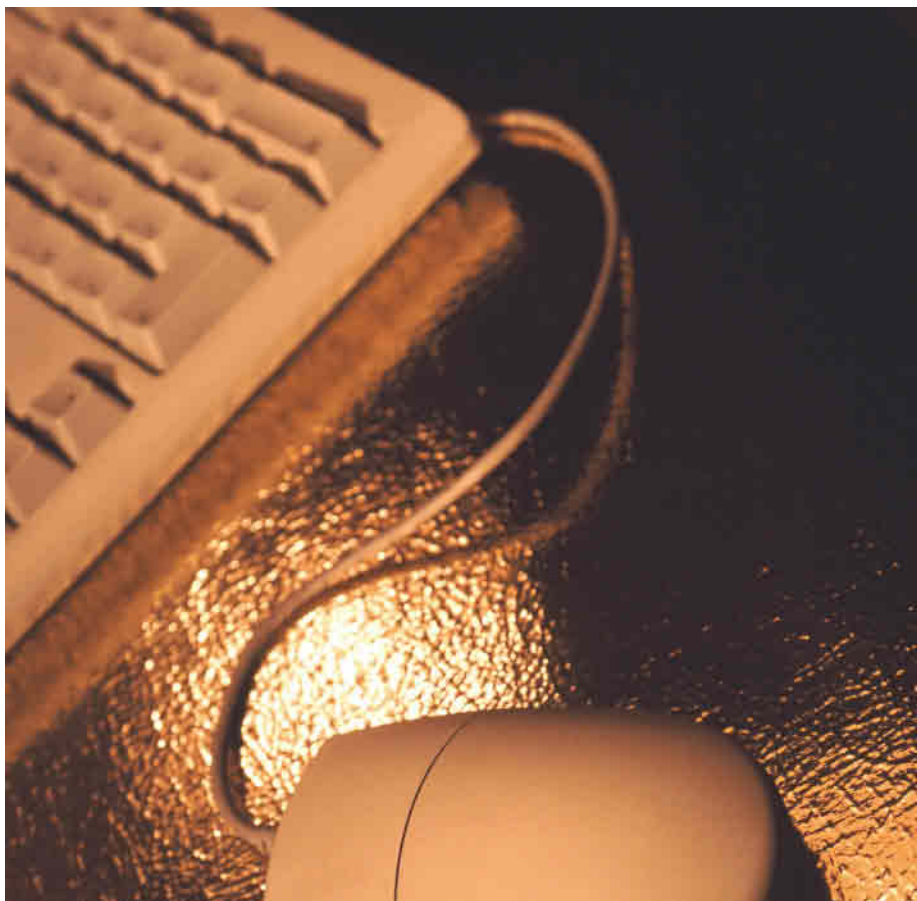
l'assessorament reequilibrador que garanteix, a favor de la part més dèbil, tot neutralitzant les asimetries informatives, **el converteixen en un garant de primer ordre dels drets del consumidor**. En el futur, es potenciarà des de la corporació la divulgació de tots aquests aspectes de la funció notarial, potser no suficientment coneguts, la potenciació de la qual serà, sens dubte, un element de gran ajuda per a l'eficaç exercici dels drets dels consumidors.

Els notaris podem oferir un servei molt bo, àgil i proper a la societat en el marc de la jurisdicció voluntària

Cal esmentar que, recentment, diversos col·legis notarials —com ara el de Catalunya— han emès **comunicats que feien una interpretació integradora de l'article 236 RH en benefici dels consumidors**, on s'entenia d'aplicació al pro-

cediment notarial de venda extrajudicial el valor mínim d'adjudicació del 60 % del procediment d'execució judicial. El Consell General del Notariat va tancar la qüestió en el Ple del mes de febrer d'enguany, i va aprovar una Circular d'obligat compliment d'estil idèntic. Posteriorment, el Govern, mitjançant el RDL 6/2012, de 9 de març, va sancionar legalment aquest just criteri.

En la mateixa línia, s'ha creat recentment la **Comissió de Relació amb els Consumidors del Consell General del Notariat** i s'obrirà una secció de «Consumidors» a la revista *Escritura Pública*, destinada a aquesta informació i oberta a la col·laboració amb les associacions de consumidors. El futur de la professió passa per un seguit de línies d'actuació molt determinades: sens dubte, una de les més importants és la que situa el Notari molt a prop del consumidor i de les associacions de consumidors, per col·laborar estretament i buscar junts solucions justes a les demandes de la societat en cada moment.

8. Imatge pública del Notari

Gran aposta per l'apartat de comunicació externa i la recuperació de la imatge pública del Notari.

Diversos estudis revelen que, en àmples capes de la població, hi ha un cert desconeixement de les funcions del Notari i els avantatges de seguretat jurídica, assessorament i informació que aquest aporta als ciutadans, així com un confusióisme al voltant del cost real que suposa l'escriptura, per exemple, en el global de les despeses derivades d'una compravenda i hipoteca —força menys de l'1 % de l'import de l'operació. Sense fugir de l'autocrítica i millorar el que calgui millorar, és cert que els notaris aquests últims anys ens hem sentit a vegades tractats injustament i no ens hem vist reflectits fidelment en els clixés que s'han estès sobre nosaltres. De totes maneres, segurament hi ha una part de responsabilitat nostra, en el sentit que no hem sabut explicar suficientment bé el contingut de la nostra funció i el vessant social que explicàvem més amunt. El Notariat ha de fer un **exercici d'obertura social i donar a conèixer la transformació generacional i la modernització i el salt tecnològic que ha realitzat la nostra professió en els últims anys**. Recentment, el Consell ha encarregat dos estudis: un balanç sobre la reputació del Notariat i un sondeig d'opinió, contractats a empreses de reconegut prestigi. Però caldrà anar molt més enllà, i per això s'encarregarà, perquè el realitzi posteriorment, a una d'aquestes empreses un pla estratègic de comunicació del Notariat per als pròxims anys.

9. Consolidació de l'estructura del Consell

Enfortir de l'estructura del Consell General del Notariat, amb la creació de noves comissions.

L'actual cicle polític, complex i difícil per moltes raons, però alhora obert i amb oportunitats, demana que el Notariat sigui proactiu en molts aspectes, i que estudiï i elabori propostes que després es puguin canalitzar socialment. Això exigeix generalitzar corporativament el treball en equip i reforçar l'estructura del Consell General del Notariat. Deixant de banda l'estructura professionalitzada d'aquest òrgan, progressivament reforçada, hi ha

molt de camí per recórrer en l'aprofitament del capital humà del mateix Notariat. En aquest sentit, la direcció actual ha creat les **comissions Fiscal, d'Urbanisme, de Relació amb els Consumidors, de Règim Disciplinari i Deontologia, de Reforma del Reglament Notarial** —quant a l'organització corporativa— i **del Reglament Notarial** —general—, que se sumen a les que ja existien **d'Aranzels, de Publicacions i de Control de Presupostos**. Totes estan presidides per un degà i integrades per diversos notaris que coneixen les matèries assignades. En definitiva, la vigorització de l'estructura del Consell reforça i dona més musculatura al conjunt de la corporació notarial.

10. Relacions internacionals

Donar la màxima importància i prioritat a la Secció Internacional del Consell, i potenciar especialment la presència del Notariat espanyol en les institucions europees.

La política europea i les relacions amb els notariats d'altres països adquireixen cada dia més importància. El Consell, molt conscient d'aquesta creixent rellevància, va nomenar la degana de Castella-la Manxa, Palmira Delgado, delegada d'Assumptes Internacionals, amb la finalitat, precisament, de conèixer de primera mà les notícies internacionals d'interès corporatiu i de debat i impulsar des del mateix Ple les línies directrius i les principals iniciatives. De manera especial, en aquests últims mesos s'ha realitzat un **intens treball de col·laboració amb els notariats d'altres països europeus i d'increment de la presència en els diferents fòrums de la UE**.

Les principals energies d'aquest període s'han destinat a treballar al si del Notariat europeu per fer front a les grans carències del **projecte CROBECO** (Cross Border Electronic Conveyancing), presentat per l'ELRA (European Land Registry Association) i que pretén facilitar les transmissions d'immobles entre ciutadans residents a països diferents del país on és ubicat el bé venut. El moviment opositor a aquest projecte ha tingut força èxit i ara és a la fase d'estudi de projectes alternatius que donen una resposta segura a les necessitats dels ciutadans europeus en aquest camp. El Notariat espanyol ha tingut un paper de lideratge en aquesta

important iniciativa que de ben segur que en el futur s'estendrà a altres àmbits. Altres matèries rellevants i de gran transcendència futura en què s'està participant intensament són el **Reglament de Successions i la Directiva sobre Qualificacions Professionals**. En definitiva, la decidida aposta de l'actual Consell per la Secció Internacional és molt de fons i de llarg recorregut.

Cal esmentar que, recentment, diversos col·legis notariais —com ara el de Catalunya— han emès comunicats que feien una interpretació integradora de l'article 236 RH en benefici dels consumidors

---

A més d'aquests grans eixos, hi ha, òbviament, moltes més línies d'actuació en què s'està treballant. De manera merament enunciativa, es poden esmentar les següents: incrementar la col·laboració amb els operadors econòmics i jurídics —en especial, jutges, advocats, registradors i Universitat—; regular definitivament un sistema de compensacions que permeti reparar els perjudicis objectius que pateixen en l'exercici professional els notaris que exerceixen els càrrecs corporatius que exigeixen dedicació exclusiva o semiexclusiva; arribar a un acord definitiu que permeti liquidar la mutualitat notarial tot garantint íntegrament la totalitat dels drets dels mutualistes i facilitant l'accés del Consell General del Notariat a una seu que concordi amb la importància de la corporació, acord en què s'estan fent ràpids avenços amb les associacions de mutualistes; estudiar la possibilitat d'encaixar legislativament una prolongació de l'edat de jubilació forçosa, que suposaria un estalvi important per a l'Estat, sense cap mena de perjudici per a la funció, mesura que ja s'ha aprovat per a algunes categories similars de funcionaris; resoldre l'adaptació al Pla Bolonya de l'accés a la professió de Notari i analitzar si, a més del grau o llicenciatura i de l'oposició, en els termes actuals, cal exigir un postgrau, la qual cosa exigiria una modificació legislativa, per a la qual cosa seria decisiva, per tal de prendre aquesta decisió, l'opció que adoptessin altres cossos similars de l'Administració de l'Estat i altres notariats europeus; aprofundir en els aspectes de-

ontològics de l'exercici de la professió, i, com a complement necessari, millorar la regulació de la normativa disciplinària.

Una excel·lent oportunitat. Els pròxims anys seran decisius per al futur de la professió notarial. Tinc el total convenciment que les línies d'actuació que ha iniciat l'actual equip directiu són les adequades i, alhora, que cal continuar perseverant-hi persistentment i continuadament per aconseguir els objectius fixats i consolidar-los. En definitiva, per tal que la professió pugui continuar avançant i reforçant-se.

Els primers mesos d'aquesta nova política han aportat **avenços evidents i tangibles: clara millora del passat clima de divisió interna, inici de normalització de les relacions amb els registradors, més transparència, informació i democràcia interna, èxits legislatius importants, també diversos projectes tecnològics útils i beneficiosos per a la professió i, sobretot, un seguit de propostes legislatives**, vitals per al futur del Notariat, que l'actual Consell ha plantejat a la nova Administració i en què s'està treballant de manera positiva. Evidentment hi ha hagut problemes —polèmica de l'OCU pel tema de cancel·lacions i conseqüent RDL sobre aranzels—, i segur que no tot ha estat encertat, però els fets són els que són i els progressos, incontestables.

En molt poc temps, s'ha fet molt, però encara és molt més el que queda per fer. Cal anar més lluny i fixar ara molt clarament les principals prioritats de la línia estratègica que ha de seguir la corporació, almenys durant una generació. Ens trobem en una cruïlla i no ens podem equivocar. Al final, cal ser molt selectiu i definir molt clarament cap on hem d'anar i fixar amb precisió els objectius imprescindibles i inajornables, i separar-los dels que, tot i ser importants, poden anar a un temps més compassat.

Així com en l'última dècada el Notariat ha sabut fer la transformació tecnològica, **ara és el moment de concentrar totes les energies a «enfortir la funció» al màxim.** Es tracta de superar el lax i fals dilema que en algun moment es va poder plantejar entre *estatus* i *funció*. No existeix, perquè el Notariat, per ser fort en el futur, per ocupar la nova centralitat a què està cridat, necessitarà la conjunció de

diversos factors alhora, complementaris i en absolut incompatibles: en primeríssim lloc, **garantir la sostenibilitat econòmica dels despatxos**, que avui es troben en situació crítica, element sense el qual tota política corporativa està condemnada al fracàs; alhora, **posar en valor la gran capacitat tecnològica de la corporació** tot desenvolupant totes les potencialitats que conté; **treballar també per assumir totes les noves competències que la societat demanda del Notari** i que aquest està perfectament capacitat per prestar amb eficàcia i rigor, **i, finalment, promoure tots els canvis legislatius que supleixin les actuals mancances normatives**, tant en l'àmbit intern corporatiu com en l'àmbit extern o de definició del valor de la intervenció del Notari i dels efectes de l'escriptura pública.

Per tant, més enllà de la necessària continuïtat en les grans línies de gestió corporativa que hi ha actualment en funcionament i que abans he mirat de desenvolupar, **l'essencial és aconseguir un nou marc legal que plasmi legalment i que consolidi durant diverses dècades els principals objectius d'aquesta política corporativa.** Aquest nou marc legal, des del meu punt de vista, té tres **prioritats legislatives** molt urgents a curt termini: les **revisions de l'Aranzel i de la Demarcació**, que resulten en aquest moment inexcusables per garantir la viabilitat econòmica de les notaries, i la **Llei de Jurisdicció Voluntària**, en la qual el Govern ja ha anunciat la voluntat d'atribuir un paper rellevant als notaris. En aquests moments, el Consell General del Notariat està treballant i avançant ja amb l'Administració en aquestes tres mesures legislatives, encara que lògicament seria una imprudència donar res per fet.

Alhora, en paral·lel o, si més no, en el curs de l'actual legislatura, hi ha **tres objectius legislatius més** que cal accomplir: en primer lloc, si no hi ha temps d'aconseguir-ho en el transcurs d'aquest any —que, sens dubte, seria desitjable i òptim—, s'imposa una nova **reforma del Reglament Notarial** que, d'una banda, després de l'intent fallit el 2007, acompleixi d'una vegada per totes la definitiva reforma de l'organització corporativa notarial fins a arribar a la plena democratzació i, d'altra banda, que cobreixi llacunes i disfuncions produïdes a causa de l'esmentada sentència del Tribunal Su-

prem de 20 de maig del 2008. A més, cal plantejar precisament una **modificació de la Llei del Notariat**, sobretot en uns punts molt concrets: entre altres necessàries adaptacions, particularment, sempre he pensat que el millor lloc per consagrar legalment el control de legalitat notarial és el frontispici que constitueix l'article 1 LN. I, en definitiva, una altra gran prioritat legislativa és una **Llei de Seguretat Jurídica Preventiva** que, més enllà de les reformes parcials que es puguin fer, determini finalment un acoblament permanent de totes dues funcions i també del control de legalitat notarial i la qualificació registral i avanci en la modernització del sistema de seguretat jurídica preventiva del segle XXI. Aquesta és una reivindicació tradicional del Notariat que continua avui en dia més vigent que mai.

La decidida aposta de l'actual Consell per la Secció Internacional és molt de fons i de llarg recorregut

En definitiva, hi ha molts projectes en funcionament i altres iniciatives que s'impulsaran per reforçar encara més la professió. En un present professional difícil per molts motius —i, fins i tot, molt difícil—, hem establert les bases d'un nou projecte en què, si bé s'ha avançat molt en molt poc temps, òbviament encara és molt més el que queda per fer. Estem convençuts que es poden atènyer els objectius d'aquest projecte, però que ningú s'enganyi: no es podrà fer d'un dia per l'altre. Cal lluitar molt, per bé que tenim l'avantatge que ara **el Notariat està més unit i és més fort per defensar els seus interessos, però molt fàcilment es podrien frustrar totes les expectatives per canvis d'orientació, divisions o disputes externes. Ara és el moment de la unitat i de la continuïtat. La Llei del Notariat de 1862 va marcar un abans i un després en la nostra professió mil·lenària. Ara, com abans, és un moment crucial, una excel·lent oportunitat per tornar a guanyar el futur de la modernitat per al Notariat. No la podem deixar escapar.**